

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД "ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ" ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
Освітня програма	26167 Біологія
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	091 Біологія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД "ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ" ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	26167
Назва ОП	Біологія
Галузь знань	09 Біологія
Спеціальність	091 Біологія
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Бойка Олена Анатоліївна, Прінько Іван Денисович, Монастирська Світлана Семенівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	16.02.2022 р. – 18.02.2022 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	http://surl.li/bmidh
Програма візиту експертної групи	https://drive.google.com/file/d/1leQOfXy05XTKv3oXk6hu2wAMkRpBeM7h/view

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Освітня програма «Біологія», яка реалізується у КЗ «ХГПА» має чітко сформульовані цілі програми, що відповідають стратегії та місії ЗВО. Програма враховує інтереси основних стейкхолдерів. Під час організації освітнього процесу у ЗВО реалізуються принципи студентоцентрованого підходу, що дозволило створити комфортне та сучасне освітнє середовище, а також необхідні умови для осіб з особливими освітніми потребами. Для здобувачів вищої освіти у повній мірі забезпечена можливість створення індивідуальної траєкторії навчання. Експертна група вважає, що ОП «Біологія» відповідає вимогам акредитації за більшістю критеріїв, проте зазначає, що освітня діяльність за двома критеріями: структура та зміст освітньої програми та людські ресурси потребує перегляду та доопрацювання. Недоліки ОП, що наведені у звіті, за своїм характером не є критичними і можуть бути усунуті при реалізації освітнього процесу протягом року.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Освітня програма «Біологія» характеризується наявністю кількох сильних сторін та позитивних практик. При розробці ОП її цілей та програмних результатів враховувалися інтереси стейкхолдерів. Структура ОП передбачає можливості для формування індивідуальної освітньої траєкторії. Налагоджена співпраця з багатьма закладами вищої освіти та науково-дослідними установами. Учасники освітнього процесу залучені до участі в громадських організаціях. Здобувач вищої освіти виступає як суб'єкт, а не об'єкт освітнього процесу. Залучення здобувачів до здобуття неформальної освіти та практика визнання її результатів. ЗВО втілює чітку та зрозумілу політику щодо дотримання академічної доброчесності. Запроваджена система рейтингування викладачів за результатами їх професійної активності, здійснюються заходи матеріального та морального заохочення НПП. Освітнє середовище є комфортним та безпечним для здобувачів і задовольняє їх потреби та інтереси. В Академії створений сприятливий морально-психологічний клімат. Функціонують соціально-психологічна та юридична служби. Значна увага приділяється здобувачам з особливими потребами, працює кімната матері та дитини.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Експертна група має деякі зауваження та рекомендації щодо реалізації освітньої програми «Біологія» у Комунальному закладі «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. Зокрема, структурно-логічна схема ОП при її започаткуванні у 2018 році більше відповідала напряму 091 Біологія; рекомендуємо удосконалити структурно-логічну схему ОП. При формулюванні стратегії та місії закладу перспективи розвитку наукової діяльності, а саме спеціальності «Біологія», відображені не досить ґрунтовно; посилити дослідну складову підготовки фахівців за цією ОП. Здобувачі вищої освіти мають змогу здійснювати академічну мобільність на базі інших ЗВО та наукових установ України і інших країн, проте ця можливість повністю не реалізована в силу об'єктивних обставин (пандемія COVID-19). Також експертна група звертає увагу на необхідність перегляду Програми атестаційного державного іспиту з біології. Експертна група рекомендує розширювати міжнародне співробітництво, ширше залучаючи до програм академічної мобільності здобувачів освіти та НПП. Експертна група рекомендує чіткіше сформулювати механізм нарахування поточних балів за дисципліни (для врахування результатів неформальної, інформальної освіти та за результатами академічної мобільності), удосконалити механізм переводу здобутих оцінок у шкалу ECTS. Експертна група рекомендує включити в анкетування здобувачів вищої освіти питання, пов'язані з визначенням рівня задоволеності здобувачів вищої освіти інформаційною та соціальною підтримкою. Експертна група рекомендує активізувати наукову діяльність викладачів з можливістю публікацій у фахових наукових виданнях України за спеціальністю «Біологія» та наукометричних базах даних. Виявлені недоліки не є суттєвими та можуть бути усунуті протягом року.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Аналіз Стратегії розвитку Комунального закладу "Харківська гуманітарно-педагогічна Академія" Харківської обласної ради до 2025 року (<http://www.hgpa.kharkov.com/wp-content/uploads/2019/normatyvni/strategiya.pdf>) свідчить, що місією та стратегічною метою Академії є досягнення високого рівня підготовки фахівців, що забезпечить конкурентоспроможність випускників на ринку праці. Цілі ОП корелюють із місією Академії та акцентують увагу на підготовці фахівців, здатних розв'язувати складні спеціалізовані та комплексні проблеми у пов'язаній з біологією професійній діяльності. Особливістю програми вказано, що вона виконується в активному дослідницькому середовищі, що недостатньо підтверджується реальною діяльністю за цією програмою. Таким чином, експертна група відзначає, що цілі ОП узгоджуються та конкретизують місію та стратегічну мету Академії.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

ХКГПА тісно співпрацює з різними групами стейкхолдерів. Для цього в Академії розроблено Положення про стейкхолдерів освітніх програм (http://www.hgpa.kharkov.com/wp-content/uploads/2019/normatyvni/pologennya_staykholder.pdf), яке передбачає забезпечення координації дій усіх зацікавлених сторін, спрямованої на удосконалення та покращення якості підготовки майбутніх фахівців. Як повідомила гарант ОП, в обговоренні систематично беруть участь, як здобувачі, так і роботодавці та інші зацікавлені особи, що підтверджено протоколами кафедри природничих дисциплін (<http://surl.li/bmian>). До формування цілей та програмних результатів навчання були залучені представники студентської ради академії та факультету, які акцентували увагу на створенні умов для оволодіння сучасними методами біологічних досліджень та стимулювання професійної позиції в контексті розширення навичок soft skills. На зустрічі зі студентами було з'ясовано, що при оновленні ОП їхні пропозиції враховуються. При формуванні цілей та ПРН враховувались також пропозиції роботодавців. Зокрема, директор з науково-координаційної роботи Інституту тваринництва НААН України підкреслив на необхідності розширення баз науково-дослідної практики, ст. н.с. Інституту патології хребта та суглобів ім. М.І.Ситенка НАМН України Нікольченко О. запропонувала проходження практики у лабораторії морфології сполучної тканини; директорка Харківської ЗОШ I-III ст. №110 запропонувала внести компетентності, які б забезпечували можливість працевлаштування здобувачів за цією ОП вчителями біології. Вчитель біології Нововодолазького ліцею №1 запропонувала поглибити знання здобувачів під час проходження практики пробних уроків можливістю освоєння технологій дистанційного навчання. До обговорення цілей ОП активно залучається академічна спільнота наукових установ та ЗВО Харкова та України. Зокрема, м.н.с. Інституту фізіології рослин і генетики НАНУ І. Броннікова запропонувала розширити можливості лабораторних досліджень та створити науково дослідну лабораторію. НПП кафедри природничих дисциплін також активно залучаються до обговорення ОП, вносячи пропозиції щодо оновлення освітніх компонентів.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Аналіз змісту ОП засвідчив, що цілі та програмні результати навчання відображають тенденції розвитку спеціальності та галузевий контекст. Тенденції розвитку спеціальності аналізуються науково-педагогічними працівниками у процесі підвищення кваліфікації, стажування, участі у наукових конференціях. Результатом такого аналізу є щорічне оновлення ОП з внесенням освітніх компонентів, що відображають сучасний розвиток біологічної науки, а саме «Основи сучасної біології», «Нові інформаційні технології з основами біоінформатики», «Генетичний аналіз» тощо. Регіональний контекст визначається статусом Академії як комунального закладу, що підпорядковується Харківській обласній раді, яка визначає необхідність підготовки фахівців-біологів, а також вчителів біології. Саме виходячи з регіонального контексту, при підготовці здобувачів за ОП були додані компетентності та ПРН, що забезпечують можливість підготовки вчителя біології. Однак регіональний аспект у змісті ОП реалізується не повною мірою. Аналіз ринку праці регіону представлений у відповідній рубриці на сайті кафедри природничих наук (<https://sites.google.com/view/kafedrapruroda>), де наявна інформація щодо необхідності відповідних фахівців. Як підтвердили роботодавці Корх І.В., директор з науково-координаційної роботи Інституту тваринництва НААН України, Уліцька О.М., директорка Харківської ЗОШ I-III ступенів №110 Харківської міської ради у регіоні існує попит як на фахівців-біологів, так і вчителів біології. Під час інтерв'ювання гаранта ОП Дехтярьової О.О. було встановлено, що на основі аналізу ОП ННЦ Інституту біології та медицини КНУ імені Т.Г.Шевченка були внесені спеціальні компетентності СК12 і СК13 та відповідні ПРН25, 26, 27. Досвід Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна був врахований при формуванні розділу «Академічна мобільність». Аналіз аналогічних освітніх програм іноземних закладів освіти (Universytet Zielonogorski, Universitet Warszawski, Universitet Wien) визначив можливість поєднання деяких освітніх компонентів для досягнення відповідних результатів навчання. Так, хімічні компоненти були об'єднані у два блоки ЗП 1.1.7 та ЗП 1.1.8, були включені ОК «Математична статистика з основами статистики біологічних систем» та «Фізика з основами біофізики».

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати

навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

ОП 2018 року містить програмні результати навчання, які відображають предметну область спеціальності 091 Біологія. Зміст нормативної частини ОП відповідає дескрипторам 6 рівня НРК та проєкту Стандарту вищої освіти за спеціальністю 091 Біологія для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Освітні програми 2019-2021 років оновлені відповідно до затвердженого Стандарту вищої освіти спеціальності 091 Біологія першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. У зазначених освітніх програмах чітко вказані цілі та наведено опис предметної області спеціальності, що відповідає Стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю. Передбачені у Стандарті загальні та спеціальні компетентності, програмні результати навчання та форми атестації здобувачів повністю враховані в ОП. Запропоновані освітні компоненти дозволяють досягнути заявлених програмних результатів навчання. Оскільки ОП передбачає присвоєння додаткової кваліфікації «Вчитель біології», що не передбачено стандартом, то в ОП внесені додаткові спеціальні компетентності СК11, СК12, СК13 та програмні результати навчання ПР25, ПР26, ПР27, що визначають можливість присвоєння професійної кваліфікації вчителя.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Освітня програма «Біологія» відповідає місії та стратегічній меті Академії. В ОП враховані пропозиції стейкхолдерів щодо її розробки та удосконалення. Варто відзначити активне використання досвіду вітчизняних та іноземних аналогічних програм під час формування аналізованої ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

У програмі недостатньо враховано регіональний контекст та сформульовано унікальність програми. Рекомендуємо відобразити в ОП регіональну необхідність у фахівцях-біологах, не тільки м.Харків, а й області, конкретизувати особливості даної ОП саме у цьому регіоні.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Цілі та програмні результати ОП відповідають Стандарту вищої освіти за спеціальністю 091 Біологія першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, Під час формулювання цілей ОП та програмних результатів навчання враховуються пропозиції стейкхолдерів та досвід вітчизняних та іноземних ЗВО. Недостатність врахування регіональних особливостей у програмі суттєво не впливають на якість ОП і свідчать про її відповідність за Критерієм 1 рівню В.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг ОП у кредитах ЄКТС відповідає вимогам, визначеним Законом «Про вищу освіту», та Стандарту вищої освіти за спеціальністю 091 Біологія першого (бакалаврського) рівня вищої освіти і становить 240 кредитів ЄКТС. Обсяг обов'язкових освітніх компонентів складає 180 кредитів ЄКТС, з них, що спрямовані на забезпечення загальних та фахових компетентностей за спеціальністю 091 Біологія, визначених Стандартом вищої освіти, становить 155 кредитів ЄКТС (86%). 25 кредитів ЄКТС складають освітні компоненти, що забезпечують формування додаткових педагогічних компетентностей. Обсяг вибіркового компонента ОП - 60 кредитів ЄКТС, що становить 25% від загального обсягу ОП.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

У структурі ОП освітні компоненти поділені на два цикли: цикл загальної підготовки – 38 кредитів ЄКТС становлять обов'язкові ОК і 12 кредитів ЄКТС вибіркової та цикл професійної підготовки – 142 кредити ЄКТС обов'язкові ОК і 48 кредитів ЄКТС вибіркової. Всі результати навчання забезпечуються обов'язковими ОК. У редакціях ОП 2018 і 2019 року послідовність вивчення ОК формування біологічних знань в основному відповідають логіці формування біологічних понять. Однак аналіз навчального плану та структурно-логічної схеми ОП 2020 і 2021 років набору засвідчив, що послідовність вивчення ОК не відповідає наступності. Дисципліни «Ботаніка» і «Зоологія» у 2 і 4 семестрі, з перервою у 3-му не забезпечує наступності і послідовності у набутті відповідних результатів навчання. Експертна група зазначає, що вивчення дисциплін «Анатомія людини і тварин», «Фізіологія людини і тварин», «Фізіологія вищої нервової діяльності» на 1-му курсі передують вивченню дисципліни «Зоологія», що не забезпечує наступності у здобутті біологічних знань; зміст дисципліни «Основи сучасної біології», яка вивчається у першому семестрі, включає складні питання генетики, молекулярної і клітинної біології, біотехнології, генної інженерії, що не дає змоги належного сприйняття здобувачами визначених понять і явищ. Доцільно було б розмістити цю дисципліну після вивчення генетики, біотехнології та імунології. Експертна група, вважає, що освітні компоненти, що включені до ОП дозволяють досягти заявлених результатів навчання, однак послідовність вивчення дисциплін не забезпечує наступності і систематизації біологічних знань.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст ОП повністю відповідає предметній області спеціальності 091 «Біологія». Аналіз ОК і ПРН дозволяє стверджувати, що ОП спрямована на підготовку фахівців-біологів, які володіють основними поняттями, принципами, концепціями сучасної біологічної науки. Практична підготовка здобувачів дозволяє ознайомитися із сучасними методами біологічних досліджень та можливістю їх використання для характеристики біологічних систем. Аналіз змісту обов'язкових освітніх компонентів свідчить про забезпечення отримання необхідних теоретичних знань та практичних навичок. Вибіркові освітні компоненти циклу професійної підготовки доповнюють зміст обов'язкових компонентів та відображають сучасні тенденції розвитку біологічної науки, а також спрямовані на розвиток міждисциплінарних природничих уявлень. В ОП передбачено можливість присвоєння кваліфікації «Вчитель біології». Для реалізації присвоєння такої кваліфікації в ОП внесено додаткові спеціальні компетентності та програмні результати навчання, досягнення яких забезпечується дисциплінами психолого-педагогічної та методичної підготовки (Загальна психологія, Загальна педагогіка з основами педмайстерності, Методика викладання біології) в обсязі 14 кредитів та різноманітними видами практик в обсязі 11 кредитів. Аналіз змісту обов'язкових освітніх компонентів свідчить про забезпечення отримання необхідних теоретичних знань та практичних навичок. Вибіркові освітні компоненти циклу професійної підготовки доповнюють зміст обов'язкових компонентів та відображають сучасні тенденції розвитку біологічної науки, а також спрямовані на розвиток міждисциплінарних уявлень.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів ОП передбачає вільний вибір ОК, тем курсових робіт, форм атестації, а також вибір тематики курсів у межах неформальної освіти з можливістю визнання результатів навчання. Вибір ОК здійснюється відповідно до Положення про освітній процес (<http://www.hgra.kharkov.com/wp-content/uploads/2019/normatyvni/osvitni%20proces.pdf>) та Положення про дисципліни вільного вибору здобувачів освіти (http://www.hgra.kharkov.com/wp-content/uploads/2019/normatyvni/pologennya_vilny%20vybyr.pdf). Обсяг вибірових дисциплін в ОП складає 25%. Здобувачі освіти обирають вибіркової навчальні дисципліни шляхом подання відповідної заяви до деканату факультету, який формує групи щодо вивчення дисциплін вільного вибору. Згідно з нормативними вимогами чисельність здобувачів освіти у групі, як правило, повинна складати не менше 25% здобувачів цієї ОП. В ОП вибірових дисциплін поділені на два блоки: циклу загальної підготовки, які пропонуються всіма кафедрами Академії, і для ОП Біологія складають 4 дисципліни по 3 кредити ЄКТС (12 кредитів), та циклу професійної підготовки -50 кредитів ЄКТС і поділені між вибіровими ОК, вибіровими спецкурсами спецпрактикумом за вибором та двома міждисциплінарними спецкурсами. Як було з'ясовано під час зустрічі з гарантом програми та НПП, кафедрою природничих дисциплін ухвалено Порядок формування переліку й обрання вибірових дисциплін циклу загальної та професійної підготовки спеціальності 091 (<http://surl.li/bmiar>), згідно якого оприлюднюється загальноакадемічний каталог вибірових ОК та кафедральний каталог дисциплін вільного вибору, в якому запропоновані певні дисципліни із загальноакадемічного переліку. ЕГ зазначає, що загальноакадемічний каталог є досить широким, вміщує великий перелік ОК, які не поділені на цикли загальної та професійної підготовки. На думку ЕГ, це ускладнює вибір здобувачами бажаного компоненту. Наявність кафедрального каталогу допомагає студентам зорієнтуватися у виборі дисциплін, але ставить під сумнів необхідність загальноакадемічного каталогу. Під час інтерв'ювання здобувачів ОП студенти підтвердили можливість вільного вибору освітніх компонентів, ознайомлення з силабусами цих дисциплін, внесення пропозицій щодо їх переліку, однак здобувачі 1-го та 2-го курсів не могли детально пояснити процедуру такого вибору. Проте опитування здобувачів щодо визначення рівня реалізації права на вибір освітніх компонентів свідчить про задоволеність

здобувачів можливістю і процедурою вибору освітніх компонентів. Аналіз списків груп для вивчення вибіркового ОК 2021-2022 року набору засвідчив, що певну дисципліну можуть обрати здобувачі 2-4-го курсів, причому такий вибір стосується не тільки дисциплін загального циклу, а й професійного. ЕГ вважає, що вибір дисциплін професійного циклу здобувачами різних років навчання може порушувати наступність і логіку вивчення ОК. Рекомендуємо улоосконалити і спростити процедуру вільного вибору дисциплін.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Практична підготовка здобувачів ОП здійснюється у процесі виконання лабораторних і практичних занять, виконання курсової роботи, а також різних видів практики. Для лабораторних, практичних і семінарських занять виділено 41% аудиторного часу. Матеріальна база Академії достатня для набуття практичних навичок з ботаніки, зоології, анатомії людини і тварин, біохімії. Під час зустрічі з академічним персоналом та роботодавцями з науково-дослідних установ (Інститут тваринництва НААН України, Інститут патології хребта та суглобів) було з'ясовано, що частина лабораторних робіт проводиться на їх базі і забезпечує опанування відповідних практичних навичок (хоч в угодах про співпрацю не прописано такої діяльності). Навчальним планом передбачено 27 кредитів ЄКТС практики, які розподілені між сімома видами. Усі практики можна розподілити на два блоки: 4 практики (16 кредитів ЄКТС) забезпечують набуття компетентностей спеціальності Біологія, 3 практики (11 кредитів) - формування компетентностей додаткової кваліфікації вчителя біології і мають педагогічне спрямування. Практики, що забезпечують опанування практичних навичок біологічної складової поділяються на навчальні – навчально-польова практика з ботаніки і зоології (8 кредитів ЄКТС) та виробничі - науково-дослідна (4 кредити ЄКТС) та переддипломна практика (4 кредити ЄКТС). Науково-дослідна практика проводиться 3 тижні по 1 тижню у 6-8 семестрах у різних науково-дослідних установах на основі укладених угод. Угода про проведення практики в Інституті патології хребта та суглобів НААН України укладена терміном на 12 днів (саме на період проходження практики здобувачів 4 –го року навчання), що не підтверджує використання цієї бази практики для підготовки майбутніх здобувачів за цією ОП. Аналіз силабуса та матеріалів науково-дослідної практики, свідчить, що вона має ознайомчий характер і не дозволяє здобувачам набути практичних навичок дослідницької роботи. Рекомендуємо об'єднати проведення практики, що дасть змогу здобувачам залучитися до проведення експериментальних досліджень. Переддипломна практика у 8 семестрі орієнтована на засвоєння студентами методів біологічних досліджень, формування навичок, необхідних для науково-дослідної роботи і не акцентує на виконанні кваліфікаційної роботи. Однак формою атестації здобувачів ОП передбачено атестаційний екзамен або захист кваліфікаційної роботи. Назву «Переддипломна практика» рекомендуємо замінити на «Виробнича практика», визначивши індивідуальні завдання, як для виконавців кваліфікаційних робіт, так і для тих, що готуються до атестаційного екзамену. Під час зустрічі здобувачі повідомили, що проходили науково-дослідну практику на одній базі. Тому рекомендуємо розширити спектр баз практик. Практики педагогічного спрямування відбуваються в школах м. Харкова, літніх оздоровчих таборів і забезпечують набуття компетентностей вчителя біології. Під час зустрічі здобувачі відзначили, що задоволені організацією та методичним забезпеченням різних видів практики.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Освітня програма Біологія забезпечує набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок. Набуття соціальних навичок, які є важливими у підготовці фахівця-біолога та педагога, забезпечується як освітніми компонентами, так і участю студентів у різнопланових заходах. Під час зустрічі з науково-педагогічними працівниками та здобувачами було виявлено, що формування соціальних навичок здійснюється у процесі викладання філософії, історії світової та української культури, основ сучасної біології, які сприяють розвитку креативності, логічного мислення та емоційного інтелекту, української та іноземної мов, що забезпечують комунікативну компетентність; загальної педагогіки та психології, методики навчання біології, які розвивають здатність знаходити підхід до людей, вміння переконувати і вирішувати конфліктні ситуації, здатність до саморозвитку та управління емоціями. Інтерв'ювання здобувачів підтвердило їх активну участь у наукових конференціях заходах Всеукраїнської екологічної ліги, волонтерській діяльності, що розвиває лідерські якості, уміння працювати в команді, виступати публічно, екологічну свідомість. Використання практичних, проектних, пошуково-дослідницьких методів при викладанні освітніх компонентів формує вміння налагодити стосунки, планувати і приймати рішення, адаптуватися та виявляти гнучкість.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт для спеціальності 091 Біологія відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є

відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу (<http://www.hgpa.kharkov.com/wp-content/uploads/2019/normatyvni/osvitni%20proces.pdf>) обсяг освітньої програми бакалавра становить 240 кредитів ЄКТС або 7200 годин. Відповідно до Положення щодо розробки навчальних планів (http://www.hgpa.kharkov.com/wp-content/uploads/2019/normatyvni/pologennya_navchalny%20planu.pdf) обсяг самостійної роботи студента першого бакалаврського рівня складає 50-70%. Проаналізувавши навчальні плани (2018,2021років) підготовки здобувачів денної форми навчання за ОП, експертна група встановила, що обсяг навчальної роботи складає 7200 год, з них аудиторна робота становить 3133 год (43,5%), а самостійна робота – 4067 год (56,5%). Максимальне тижневе аудиторне навантаження не перевищує 30 год. Під час зустрічі з фокус-групою здобувачів освіти було з'ясовано, що обсяг окремих освітніх компонентів реально відображає їх фактичне навантаження і цілком достатній для здобуття відповідних результатів навчання. В опитуваннях здобувачі зазначили, що викладачі контролюють самостійну роботу, однак опитування щодо фактичного навантаження здобувачів не проводилося.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

У ХКГПА розроблено Положення про дуальну форму здобуття вищої та фахової передвищої освіти (http://www.hgpa.kharkov.com/wp-content/uploads/2019/normatyvni/pologennya_dualna.pdf). Однак здобуття вищої освіти за дуальною формою на цій ОП не здійснюється, хоч наявні елементи такої освіти, оскільки деякі здобувачі працевлаштовані у лабораторіях та школах.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

ОП передбачає можливість набуття практичних навиків у процесі різноманітних практик, які забезпечують формування компетентностей як фахівця-біолога, так і вчителя біології. ОП передбачає набуття soft skills, як під час вивчення освітніх компонентів, так і широкого залучення здобувачів до участі в роботі громадських організацій.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Послідовність вивчення освітніх компонентів не повною мірою сприяє наступності і систематизації фахових компетентностей. Рекомендуємо уточнити структурно-логічну схему ОП для відображення взаємозалежностей між ОК, узгодити послідовність вивчення ОК, опираючись на їх наступність. Процедури вибору дисциплін є досить складними, рекомендуємо спростити процедуру вільного вибору дисциплін. Навчально-дослідна практика має ознайомчий характер, тому рекомендуємо переглянути зміст навчально-дослідної практики в напрямку набуття здобувачами вищої освіти необхідних професійних навичок. Пропонуємо змінити назву «Переддипломна педагогічна практика» на «Виробнича (педагогічна) практика», що більше відповідає суті і змісту практики.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень Е

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

ОП загалом відповідає якісним характеристикам за підкритеріями 2.1, 2.3, 2.6, 2.8, 2.9, однак має місце часткова невідповідність за підкритеріями 2.2, 2.4, 2.5. Зазначені недоліки, а саме, структура ОП, процедури вільного вибору дисциплін та змістовне наповнення фахових компонентів практичної підготовки, мають переважно організаційний характер і можуть бути усунуті протягом року.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

У ході зустрічей зі здобувачами було встановлено, що правила прийому на навчання за ОП є чіткими і зрозумілими та розміщені на офіційному веб-сайті ХКГПА у розділі для абітурієнтів (http://www.hgra.kharkov.com/wp-content/uploads/2019/priemnaya_komissiya/2022/pravila_academy.pdf). Правила прийому на 2022 рік чітко та зрозуміло описують етапи вступної кампанії, необхідні документи та перелік сертифікатів ЗНО, які необхідні для вступу на ОП, пояснюють розрахунок конкурсного балу та не містять дискримінаційних положень. Також у вкладці абітурієнт є посилання на додаткові інфоресурси Академії: Інстаграм, Ютуб та гугл-сторінка із матеріалами щодо вступу (<https://sites.google.com/view/abiturient-academia/>). У разі виникнення питань, вступники мають змогу скористатися консультацією із представником Приймальної комісії, номер якого вказаний на згаданій вище вкладці "Абітурієнту".

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Вступ на освітню програму на базі загальної середньої освіти відбувається за результатами сертифікату ЗНО з мінімальним балом - 100 та наступними коефіцієнтами: українська мова – 0,3, біологія – 0,4, історія України / математика / іноземна мова / географія / фізика / хімія – 0,2. Найвищий коефіцієнт з біології зумовлений профільною спрямованістю ОП. Програми вступних випробувань розміщені на сайті ЗВО (<http://surl.li/weor>).

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визнання та перезарахування результатів навчання студентів у інших ЗВО регулюються п.4 Положення на реалізацію права на академічну мобільність (<https://cutt.ly/KAjbzAj>), Положенням про організацію освітнього процесу (<https://cutt.ly/3Ajbn4g>), Положенням про порядок визначення академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін (<https://cutt.ly/fAjbTMD>) . Вимоги до процедури визнання результатів навчання є чіткими, зрозумілими та відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в європейському регіоні (Лісабонській конвенції). Перезарахування вивчених навчальних дисциплін здійснюється на підставі наданого студентом документа з переліком і результатами вивчених навчальних дисциплін, кількістю кредитів та інформацією про систему оцінювання навчальних здобутків студентів, завіреного в установленому порядку у ЗВО /науковій установі-партнері. Аналіз ВСО та опитування у фокус-групах зі студентами та академічним персоналом підтвердили, що здобувачі ОП «Біологія» мають можливість скористатися правом на внутрішню та міжнародну мобільність за програмами академічного обміну. Про актуальні можливості студенти дізнаються як від викладачів, так і на сайті Відділу академічної мобільності (<https://cutt.ly/BAjbOMz>). Наразі на ОП «Біологія» не було студентів, що брали участь в академічній мобільності.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Результати навчання студентів, отриманих у неформальній освіті, враховуються під час семестрового контролю відповідно до п.3 Положення про організацію освітнього процесу (<https://cutt.ly/KAjb11v>), Положення про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті (<https://cutt.ly/mAjb3fm>), Порядком оцінювання здобутих компетентностей (<https://cutt.ly/JAjb7SD>). У разі звернення студента зі заявою на ім'я завідувача кафедри, Предметна комісія здійснює процедуру валідації результатів неформального навчання шляхом співбесіди або контрольних завдань. Під час інтерв'ювання здобувачів та представників студентського самоврядування встановлено, що здобувачі ознайомлені з можливістю перезарахування результатів, здобутих у неформальній освіті. На сьогодні чотири студенти мають валідовані результати неформальної освіти (<https://cutt.ly/XAjneK3>).

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Сильною стороною реалізації ОП «Біологія» є практика визнання результатів неформального навчання, широке інформування студентів про можливості неформальної освіти, наукових конференцій та академічної мобільності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Попри активне поширення інформації про академічну мобільність, студенти не брали участі в програмах і практики визнання результатів академічної мобільності на ОП не має; рекомендуємо активізувати участь здобувачів у програмах академічної мобільності.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Усю необхідну інформацію здобувачі отримують на офіційному вебсайті Академії, від НПП, завідувачів кафедр та відповідних сторінках у соціальних мережах. Ознаки дискримінації у Правилах та Положеннях відсутні. З процедурою визнання результатів навчання здобувачі ознайомлені, є практика визнання результатів неформального навчання, відсутня практика визнання результатів навчання у інших ЗВО. Відповідність ОП за підкритеріями 3.1-3.4 з незначними недоліками дає змогу оцінити дану ОП у контексті Критерію 3 за рівнем В.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Під час вивчення наданих документів та під час зустрічей з фокус групами експертна група виявила, що форми та методи навчання сприяють досягненню заявлених у ОП «Біологія» цілей та програмних результатів навчання та відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи. Зокрема, проведення практичних та лабораторних робіт дозволяють сформувати навички роботи в лабораторіях та дозволяють відпрацювати різноманітні методики досліджень. Викладачі мають змогу самостійно обирати форми та методи навчання відповідно до специфіки кожної дисципліни. Здобувачі вищої освіти під час спілкування зазначили, що обрані викладачами методи повністю сприяють засвоєнню теоретичного матеріалу та набуттю практичних навичок. Кожен здобувач вищої освіти має змогу сформувати свою особисту навчальну траєкторію та навчатися за індивідуальним планом-графіком (<https://cutt.ly/lRBPkDL>). Форми та методи навчання описані у робочих програмах навчальних дисциплін та у силабусах дисциплін, які розміщено у вільному доступі на сайті академії.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Здобувачі вищої освіти отримують інформацію щодо цілей, змісту, очікуваних результатів навчання, порядку, критеріїв оцінювання із: ОП, навчального плану, робочих програм, силабусів з дисциплін, які наявні на офіційному сайті кафедри у вільному доступі. Кожна дисципліна навчального плану має робочу програму та силабус які розміщені на сайті. Також кожна дисципліна має своє власне портфоліо розміщене на сайті кафедри (<http://surl.li/bktyln>). Особливості організації навчання, проведення поточного, підсумкового контролю, процедура оскарження, порядок, критерії оцінювання здобутих результатів доводяться до відома здобувачів вищої освіти на початку вивчення кожної дисципліни під час першого заняття з дисципліни. Необхідна інформація також оприлюднена на інформаційних стендах кафедр і постійно оновлюється.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

В ході акредитаційної експертизи було встановлено, що ЗВО забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП «Біологія», на рівні який відповідає першому (бакалаврському) рівню вищої освіти та спеціальності 091 Біологія. Таке поєднання відповідає цілям ОП та сприяє ефективній реалізації зазначеної ОП. У Статуті (<https://cutt.ly/VOaH1w2>), Положеннях про організацію освітнього процесу (<https://cutt.ly/VOaZtRS>) і про науково-дослідницьку роботу здобувачів освіти (<https://cutt.ly/yOaKkKh>) зазначено, що науково-дослідна діяльність здобувачів є невід'ємною складовою освітнього процесу у комунальному закладі «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. Поєднання навчання і досліджень здійснюється під час проведення лабораторних і практичних занять (в тому числі на базі установ-партнерів <https://cutt.ly/8OsgozD>),

проходження навчальних, науково-дослідної практик, виконання ІНДЗ з окремих ОК, написання курсових робіт та під час їх захисту. Залучення здобувачів до досліджень здійснюється також через наукове товариство здобувачів освіти академії і роботу студентського наукового гуртка «Біолог» (<https://cutt.ly/fOpeSSU>). Діяльність гуртка спрямована на заохочення здобувачів до проведення власних досліджень і презентації результатів своєї роботи на засадах академічної доброчесності. На кафедрі розпочато роботу за затвердженими в УкрНТЕІ темами НДДКР (<http://surl.li/bbqfr>), до виконання яких залучені здобувачі освіти. Результатом науково-дослідної діяльності здобувачів є участь у конкурсах студентських наукових робіт (<https://cutt.ly/mOa3cnU>), конференціях (<https://cutt.ly/mOaB7gN>), публічний захист курсових робіт <http://surl.li/bbqfm>, а також участь у семінарах (<https://cutt.ly/MOaNt3p>), біологічних змаганнях <https://cutt.ly/hOa4rAb>, заходах щодо популяризації біологічних наук (<https://cutt.ly/JOa3HfF>). У навчально-науковому процесі використовуються передові наукові розробки.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Оновлення змісту освітніх компонентів здійснюється згідно з Положеннями про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти (<https://cutt.ly/5U7JAx3>), про робочу навчальну програму (<https://cutt.ly/WU7PvGA>). Доцільність оновлення змісту ОК обговорюється щорічно на засіданнях кафедри, відповідні зміни в зміст ОК вносяться перед затвердженням робочих програм на початку навчального року, що відображено у відповідних протоколах кафедри. Оновлення змісту ОК здійснюється на засадах академічної свободи викладача з урахуванням інтересів здобувачів і побажань стейкхолдерів. Наприклад, к.с.-г.н. Ю. Бородін, зауважив, що доцільно включити вивчення тем курсу «Паразитологія» в ОК «Зоологія», що було враховано викладачем при оновленні даного ОК. Оновлення змісту ОК здійснюється на основі досвіду викладачів, отриманого під час стажування, науково-дослідної і видавничої діяльності, результати якої застосовуються в освітньому процесі. Зокрема, результати наукового дослідження хімічного складу 6 видів роду *Thymus* L. к.б.н. О. Філатової (<https://cutt.ly/eU6sWYm>) використані при викладанні тем «Морфолого-екологічні та фармако-терапевтичні особливості покритонасінних рослин. Родини глухокропивні, айстрові» та «Фітотерапія захворювань верхніх дихальних шляхів і легень» ОК «Прикладна ботаніка. Лікарські рослини». Науковий доробок к.с.-г.н. О. Пальчик, спрямований на вивчення екологічних проблем біосфери є матеріалом для лекцій і практичних робіт з ОК «Основи екології та біосферології» тощо. Додатковим джерелом поінформованості щодо сучасних досягнень у галузі біології є членство викладачів у професійних товариствах, зокрема в Українському ентомологічному товаристві (О. Пальчик), Всеукраїнській екологічній лізі (О. Дехтярьова та ін.), Українському ботанічному товаристві (О. Філатова, І. Упатова, Н. Чернікова та ін.), Українському товаристві генетиків і селекціонерів (О. Твердохліб). Постійно відбувається оновлення та розширення списку літератури та інформаційних джерел.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Згідно представлених ЗВО даних інтернаціоналізація діяльності Академії регламентується Статутом (<https://cutt.ly/gUKNrF2>), Положенням про відділ міжнародних зв'язків та академічної мобільності (<https://cutt.ly/SUL2kS8>). Відділ міжнародних зв'язків і академічної мобільності координує процеси інтернаціоналізації діяльності ЗВО та поширює інформацію про можливості мобільності здобувачів і викладачів (<https://cutt.ly/kUL3UOL>). Навчання, викладання та наукові досягнення в межах ОП, пов'язані із інтернаціоналізацією, здійснюються за такими напрямками: заключення договорів про співпрацю з міжнародними партнерами (<https://cutt.ly/uOsp469>); вивчення досвіду підготовки фахівців у закордонних ЗВО (<https://cutt.ly/NOshtog>); представлення наукових здобутків викладачів у міжнародних наукових виданнях (<https://cutt.ly/aOsgCOI>); участь викладачів і здобувачів у міжнародних наукових конференціях і семінарах (<https://cutt.ly/xOsavcy>, <https://cutt.ly/XOshAH3>), міжнародних заходах (<https://cutt.ly/fOsaWyD>). Наприклад, здобувачі освіти цієї ОП прийняли участь у заході «ЕРАЗМУС+ ДНІ для молоді України: Zoom edition – SOUTH-EAST» у 2021 році. Викладачі проходять міжнародні стажування та підвищення кваліфікації, зокрема у 2019 році доцент О. Твердохліб пройшла науково-педагогічне стажування у Інституті Біології та Охорони Навколишнього Середовища Поморської академії в Слупську (Польща) (<http://surl.li/bsclo>). Бібліотека Академії надає доступ, як викладачам, так і здобувачам, до міжнародних баз даних, що індексуються в наукометричних базах (<https://cutt.ly/xUoALuO>), світових відкритих наукових ресурсів і пошукових систем наукової інформації (<https://cutt.ly/KUoSdeG>).

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Форми та методи навчання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання. Усі учасники навчального процесу користуються правом на академічну свободу. Здобувач вищої освіти виступає як суб'єкт, а не як об'єкт освітнього процесу. Навчання поєднується з науковою діяльністю. Відбувається постійне оновлення змісту освіти відповідно до досліджень викладачів та сучасного стану біологічної науки.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Експертна група рекомендує розширювати міжнародне співробітництво, зокрема, розробити в Академії Стратегію інтернаціоналізації, розширити участь викладачів та здобувачів у програмах академічної мобільності, міжнародних проєктах і грантах. Також рекомендуємо звернути увагу на залучення фахівців-практиків для проведення лабораторних та практичних занять та під час проходження практик.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Експертна група дійшла висновку про відповідність ОП «Біологія» у контексті Критерію 4 рівню В, аналіз підкритеріїв 4.1-4.4 дозволяє стверджувати, що ця ОП має сильні сторони та в цілому відповідає вимогам.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Експертна група під час роботи встановила, що загальні вимоги, форми, процедурні аспекти поточного і підсумкового контролю (атестації) регулюються Порядком оцінювання здобутих компетентностей (<https://cutt.ly/eUnlm2P>), Положенням (<https://cutt.ly/dUnlYq7>). Згідно з Положенням (<https://cutt.ly/eUnlm2P>), в ХГПА за ОП передбачено такі форми контролю: поточний, семестровий (тестування, презентації, доповіді, звіти лабораторних і практичних робіт, контрольні роботи, захист звітів з практики) та підсумковий контроль (залік, іспит, атестація). Підсумковий контроль проводиться у строки, передбачені графіком освітнього процесу (<https://cutt.ly/KUnQeu9>). Питання проведення контрольних заходів та оцінювання знань здобувачів вищої освіти регламентуються такими нормативними документами: Положенням про організацію освітнього процесу (<https://cutt.ly/NUnEoVH>), Положенням про моніторинг і контроль якості освіти (<https://cutt.ly/ejIFWZm>), Положенням про комплексні контрольні роботи (ККР) з навчальних дисциплін (<https://cutt.ly/LUnReya>); Положенням про проведення ректорських контрольних робіт (<https://cutt.ly/tUnRYzI>), Порядком оцінювання здобутих компетентностей здобувачів вищої освіти відповідно до вимог кредитної трансферно-накопичувальної системи організації освітнього процесу (<https://cutt.ly/bUnEJzI>). Прозорість і зрозумілість для здобувачів процедур контрольних заходів забезпечується доступністю нормативних документів; висвітленням форм і методів контролю, розподілу балів і критеріїв оцінювання, орієнтовних питань для підсумкового контролю у силабусах ОК (<https://cutt.ly/nUnmAFN>; <https://cutt.ly/xOgIIOQ>). Чіткість і зрозумілість критеріїв оцінювання ОК підтверджують результати анкетування (<https://cutt.ly/gOtirsx>). Під час зустрічі зі здобувачами вищої освіти було встановлено, що критерії оцінювання їм цілком зрозумілі та влаштовують їх повністю. Проведення контролю здійснюється об'єктивно та конфліктів під час реалізації ОП «Біологія» не виникало. Здобувачі освіти ознайомлені з механізмом оскарження результатів оцінювання та усвідомлюють свої права.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Форми атестації здобувачів вищої освіти відображені в ОП, повністю відповідають вимогам Стандарту вищої освіти України: атестація здійснюється у формі атестаційного екзамену (<https://cutt.ly/FIGVcob>) або публічного захисту кваліфікаційної роботи, яка виконується відповідно до Положення про випуск кваліфікаційну роботу студента (<https://cutt.ly/FIGNHVD>). Атестація здобувачів регулюється нормативними документами ЗВО: Положенням про організацію освітнього процесу (<https://cutt.ly/jUQEQMq>), Положенням про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної (атестаційної) комісії (<https://cutt.ly/ZUQmnS>). Атестація здійснюється згідно з графіком освітнього процесу чинного навчального плану (<http://surl.li/bepuh>). Цього року здобувачі обрали проходження атестації у вигляді атестаційного екзамену.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Після опрацювання наданих матеріалів та спілкування під час зустрічей з різними фокус-групами було встановлено, що інформація про правила проведення контрольних заходів, порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження регулюється Положенням про організацію освітнього процесу у КЗ «ХГПА» та її структурних підрозділах (<https://cutt.ly/jUQEQMq>); Порядком оцінювання здобутих компетентностей студентів відповідно до вимог кредитної трансферно-накопичувальної системи організації освітнього процесу (<https://cutt.ly/mUQAdmq>), Положенням про моніторинг і контроль якості освіти (<http://surl.li/acclj>). Інформація про форми контрольних заходів та критерії оцінювання надається здобувачам освіти на початку семестру, на першому занятті з кожної дисципліни, на установчих конференціях, що проводяться перед початком практики. З формою, програмою та критеріями атестації здобувачі ознайомлюються на початку навчального року. Крім того, ці відомості містяться в силабусах ОК, які протягом навчального року оприлюднені на сайті кафедри (<https://cutt.ly/sUQP8t8>; <https://cutt.ly/POygVPe>). Терміни інформування щодо форм і критеріїв оцінювання встановлюються Положенням про організацію освітнього процесу з метою відкритості відповідних заходів, яким регламентується ознайомлення студентів із графіком контрольних заходів: не пізніше як за місяць до початку сесії. Об'єктивність оцінювання регулюється Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, де зазначено систему оцінювання рівня компетентностей здобувачів (<https://cutt.ly/LUQF8Qu>); Положенням про організацію освітнього процесу (<https://cutt.ly/CUQGTCd>). Зазначені документи покликані запобігти суб'єктивізму при оцінюванні, зробити контроль відкритим і прозорим. Об'єктивності контрольних процедур сприяють високі стандарти академічної доброчесності та етичної поведінки в освітньому середовищі, що задекларовано в Кодексі академічної доброчесності (<https://cutt.ly/kUQG2Tv>). З метою врегулювання конфлікту інтересів учасники освітнього процесу можуть керуватися Інструкцією щодо врегулювання конфліктних ситуацій в освітньому процесі (<https://cutt.ly/LUQHsIL>), в якій розглядається порядок вирішення ситуацій, пов'язаних із оцінюванням знань та навчальних досягнень здобувачів. З метою оскарження результатів оцінювання підсумкового контролю здобувач має право написати апеляційну заяву на ім'я декана. Повторне проходження контрольних заходів (ліквідація академічної заборгованості) регулюється Положенням про організацію освітнього процесу в академії (<https://cutt.ly/dUnlYq7>). Здобувачі освіти обізнані з Положенням про апеляцію результатів підсумкового контролю знань студентів. Практика оскарження процедури проведення та результатів контрольних заходів за час діяльності ОП відсутня. Згідно наданої інформації випадків повторного проходження контрольних заходів на ОП не було.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Експертна група констатує наявність чіткої та зрозумілої політики щодо дотримання академічної доброчесності, яка послідовно впроваджується усіма учасниками освітнього процесу під час реалізації ОП «Біологія». Політика, стандарти та процедура дотримання академічної доброчесності задекларовані у наступних документах: Кодекс академічної доброчесності КЗ «ХГПА» (<http://surl.li/agyin>); Положення «Про порядок перевірки наукових, навчально-методичних, дисертаційних, магістерських та інших робіт на наявність плагіату» (<https://cutt.ly/GUQVkn0>); Положення про комісію з питань етики та академічної доброчесності (<https://cutt.ly/oUQVmkY>); Статут КЗ «ХГПА» (<https://cutt.ly/OOYjnLS>); Кодекс безпечного освітнього середовища (<https://cutt.ly/qOtiJK6>); Стратегія розвитку академії на 2020–2025 роки (<https://cutt.ly/sOti9GG>); Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти (<https://cutt.ly/MOtorUl>). З метою реалізації політики академічної доброчесності створюється Комісія з питань етики та академічної доброчесності (<https://cutt.ly/DOshhme>). Академічна доброчесність популяризується серед здобувачів і НП працівників ОП через діючу в академії систему внутрішнього забезпечення якості, систематичну роз'яснювальну роботу, а також певні технологічні рішення для формування академічної спільноти із нульовою толерантністю до порушень академічної доброчесності. На початку кожного навчального року в межах викладання ОК зі здобувачами освіти обговорюються положення Кодексу академічної доброчесності. Серед заходів, що запобігають випадкам порушення Кодексу в академічній спільноті, є такі: створення прозорої системи оцінювання навчальних досягнень; перевірка студентських науково-дослідних робіт на академічний плагіат, результати якої доповідаються на засіданнях кафедри; проведення співробітниками бібліотеки семінарів, круглих столів, бібліотечних уроків щодо прищеплення навичок академічної доброчесності (<https://cutt.ly/POTkvN6>); формування навичок академічної доброчесності у здобувачів і викладачів шляхом самоосвіти (<https://cutt.ly/ZOYj1Wv>); проведення заходів з популяризації академічної доброчесності згідно плану роботи студентського наукового гуртка (<https://cutt.ly/Iot8PUp>). Щорічно здобувачі та викладачі залучаються до проведення Днів академічної доброчесності в Академії (<https://cutt.ly/cOYkup1>).

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Наявність чітких критеріїв оцінювання та контрольних заходів, що дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти ПРН. Проведення контрольних заходів має чітко прописаний механізм та сприяє об'єктивності оцінювання. ЗВО втілює чітку та зрозумілу політику щодо дотримання академічної доброчесності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Експертна група рекомендує чіткіше сформулювати механізми перезарахування балів отриманих у рамках неформальної, інформальної освіти та під час проходження стажувань (можливо не тільки як бали за самостійну роботу, а як і бали за окремі теми по ОК). Разом з тим експертна група хотіла б зазначити необхідність перегляду Програми атестаційного екзамену з біології та чіткіше прописати механізм дії у разі обрання здобувачами освіти однієї групи різних форм підсумкової атестації.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Експертна група прийняла рішення оцінити відповідність критерію 5 за рівнем В, підкритерії 5.1, 5.3 та 5.4 цілком відповідають вимогам для рівня В, підкритерій 5.2 у частині Програми атестаційного екзамену з біології потребує доопрацювання.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Аналіз таблиці 2 звіту про самооцінювання свідчить, що до викладання на ОП залучені науково-педагогічні працівники, академічна і професійна кваліфікація яких, в основному, відповідає освітнім компонентам, що вони викладають. Однак наукові публікації деяких викладачів присвячені психолого- педагогічній тематиці та методиці викладання і не мають безпосереднього відношення до тих ОК, які вони забезпечують. Так, викладач Чернікова Н.В. викладає дисципліни хімічного циклу, при цьому не маючи жодної наукової публікації з хімії. Професор Упатова І.П., доктор педагогічних наук, будучи відомим фахівцем у галузі педагогічних наук та методики викладання, крім ОК педагогічного блоку, забезпечує викладання обов'язкових ОК, таких як «Структурна ботаніка: анатомія, морфологія рослин» і «Фізіологія людини і тварин». Експертна група зазначає, що викладач Москальов В.Б., який є аспірантом ХНУ ім. В.Н. Каразіна, забезпечує викладання чотирьох обов'язкових компонентів ОП, а саме «Біотехнологія», «Імунологія», «Мікробіологія з основами вірусології», «Основи сучасної біології». Варто відзначити, що у переліку професійних досягнень цього викладача, що відповідають п.38.1 Ліцензійних умов, наведено виключно наукові публікації у періодичних виданнях Російської Федерації та наукометричній базі РІНЦ, а п.38.2 містить перелік патентів, зареєстрованих у цій же країні. Публікації у вітчизняних фахових виданнях чи виданнях, що індексуються у наукометричних базах Scopus та Web of Science, відсутні. Таким чином, ЕГ констатує що НПП, які залучені до реалізації освітньої програми, не повною мірою забезпечують досягнення програмних цілей та результатів навчання.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Конкурсний добір викладачів проводиться на засадах відкритості, гласності, об'єктивності та незалежності й регламентується Порядком проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників та керівників структурних підрозділів комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна Академія» Харківської обласної ради та укладання з ними трудових договорів (<http://surl.li/srny>). Оголошення про проведення конкурсу, терміни та умови його проведення розміщуються на офіційному вебсайті академії у рубриці «Конкурс на заміщення вакантних посад». У вимогах до претендентів на відповідні посади науково-педагогічних працівників враховуються показники їх рейтингу та підвищення кваліфікації, рівень і результативність якого визначається статусом установи, в якій проходило стажування. Для оцінювання рівня професійної кваліфікації претендента кафедра може запропонувати йому попередньо прочитати відкриту лекцію чи провести практичне заняття. Кандидатури претендентів обговорюються на засіданні відповідної кафедри, висновки про професійні та особистісні якості претендентів затверджуються таємним голосуванням та передаються на розгляд конкурсної

комісії. Після завершення конкурсу з претендентами укладаються трудові договори. У процесі інтерв'ювання гаранта програми було з'ясовано, що добір на посади викладачів також передбачає підтвердження відповідності їх напрацювань профілю кафедри, а саме кількість, якість і тематика наукових і навчально-методичних праць, стаж науково-педагогічної чи наукової роботи, рейтингові показники діяльності. Під час зустрічі з науково-педагогічними працівниками було підтверджено, що конкурсний відбір відбувається на засадах відкритості, гласності та об'єктивності.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

На зустрічі з роботодавцями було підтверджено наявність тісної співпраці між роботодавцями та Академією. Роботодавці беруть участь у рецензуванні ОП (Божков А., директор науково-дослідного інституту біології Харківського Національного університету ім.В.Н. Каразіна, Уліцька О.М., директорка Харківської загальноосвітньої школи I-III ступенів №110 Харківської міської ради), вносять пропозиції до формулювання програмних результатів навчання та впровадження нових освітніх компонентів (Бородін Ю.М., ст.викладач кафедри лісівництва та мисливського господарства Державного біотехнологічного університету, Скриннікова О.А., вчителька біології Нововодолазького ліцею № 1), залучені до проведення навчальної та науково-дослідної практик (Разметаєв С.В., голова Всеукраїнської екологічної ліги, Корх І.В., директор з науково-координаційної роботи Інституту тваринництва НААН України, О.Нікольченко, к.б.н., с.н.с. Інституту патології хребта та суглобів ім. проф.М.І. Ситенка НАМН України). За участю роботодавців систематично проводяться гостьові лекції, екскурсії, семінари, конференції, екологічні акції.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Після спілкування з гарантом програми, роботодавцями експертна група з'ясувала, що професіонали – практики, в основному, залучались до освітнього процесу як співкерівники практик та для проведення практичних і лабораторних занять з окремих освітніх компонентів на базі закладів –партнерів (Національний фармацевтичний університет, ХНУ ім. В.Н.Каразіна, ЗЗСО м.Харкова). До викладання ОК «Еволюційне вчення» та «Біологія індивідуального розвитку» на умовах сумісництва залучена Твердохліб О.В. За інформацією керівництва Університету було встановлено, що систематичної участі в проведенні аудиторних занять професіонали-практики та експерти галузі не беруть.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Експертна група зазначає, що у відповідності до Програми сприяння професійному розвитку науково-педагогічних працівників (<http://surl.li/srnj>) у ХКГПА використовуються різні форми професійного розвитку викладачів: наукове стажування, участь у конференціях, семінарах, практикумах, тренінгах, вебінарах, майстер-класах тощо. Однією із форм підвищення кваліфікації може бути визнання результатів навчання під час здобуття другої вищої освіти, в інформальній освіті (самоосвіта), навчання в аспірантурі чи докторантурі. Підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників відбувається у відповідності до Положення щодо організації та визнання результатів підвищення кваліфікації науково-педагогічних і педагогічних працівників (<http://surl.li/bljew>). Викладачі можуть самостійно обирати форми, види та суб'єктів надання освітніх послуг як в Україні, так і за кордоном. Ознайомлення з таблицею 2 відомостей про самооцінювання та сайтом кафедри природничих дисциплін (<http://surl.li/bljex>) підтвердило, що за останні 5 років всі викладачі за ОП пройшли стажування на базі вітчизняних чи зарубіжних закладів освіти, про що свідчать сертифікати та посвідчення. Аналіз сертифікатів та посвідчень про стажування підтверджує удосконалення професійної майстерності саме з освітніх компонентів, які викладають НПП. Під час бесіди з НПП було встановлено участь групи викладачів, а саме Дехтярьової О.О., Молчанюк О.В., Упатової І. у стажуванні на тему «Інноваційні технології для елементів біологічної освіти» (м,Хелм, Польща, 2021). Викладачі кафедри прослухали інтегрований курс онлайн-лекцій «Інклюзивна освіта» за участю фахівців з Італії, беруть активну участь у вебінарах на платформах Prometheus, Всеосвіта з метою опанування сучасними технологіями в освіті, набуття навиків цифрової грамотності, дистанційного навчання. Професійний розвиток НПП забезпечується також шляхом участі в різноманітних наукових заходах (конференціях, семінарах), проведенні наукових досліджень та заохочення до написання наукових праць. В Академії для викладачів-початківців працює «Школа молодого викладача». Викладачі відзначили академічну свободу при виборі місця і форми підвищення професійної майстерності.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

У Правилах внутрішнього розпорядку для працівників у розділі «Заохочення за успіхи в роботі» (<http://surl.li/sxil>) передбачені форми морального та матеріального заохочення учасників освітнього процесу. Матеріальне

стимулювання викладацької майстерності визначається Положенням про визначення рейтингу науково-педагогічних і педагогічних працівників та кафедр ХКГПА (<http://surl.li/bljex>) . Як було встановлено під час зустрічі з керівництвом Академії, головним бухгалтером, відповідно до Положення науково-педагогічні працівники преміюються за найвищі місця у загальноакадемічному рейтингу, за досягнення в окремих напрямках науково-методичної роботи, публікації статей у науко-метричних базах даних. Зустріч з викладачами, що забезпечують ОП, підтвердила реальність преміювання НПП О. Молчанюк, І. Упатової, а також використання різних форм морального заохочення: нагородження грамотами, подяками. На основі документів, представлених на сайті кафедри природничих дисциплін (<http://surl.li/bljfd>), встановлено відзначення Почесною грамотою Харківської міської ради О.В.Філатової, подяками і грамотами Академії - О.О.Пальчик, О.О.Дехтярьової, І.П.Упатової, О.Б.Борзик, грамотою Всеукраїнської екологічної ліги О.Падьчик, Н.Чернікову, О.Борзик.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Процедури конкурсного відбору викладачів є відкритими, прозорими та об'єктивними. Роботодавці беруть участь у моніторингу якості освітніх програм, вносять пропозиції щодо удосконалення освітніх компонентів, практичної підготовки здобувачів, забезпечують методичне керівництво практикою. Позитивною є практика залучення до реалізації ОП фахівців-практиків, які мають досвід наукової та педагогічної роботи за межами ЗВО. Підвищення професійної майстерності викладачів відбувається в рамках вітчизняних стажувань, різноманітних педагогічних онлайн вебінарах, участі у наукових конференціях. Варто відзначити створення дієвої системи рейтингування викладачів, на основі якої ухвалюються як кадрові рішення, так і рішення щодо стимулювання викладацької майстерності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Недостатня кількість профільних наукових праць у деяких науково-педагогічних працівників, що відповідають ОК, які вони викладають. Недостатнє залучення професіоналів-практиків та фахівців галузі до аудиторних занять за ОП. ЕГ рекомендує ретельніше підбирати викладачів до викладання ОК за ОП, посилити контроль за забезпеченням наявності у кожного НПП не менше, ніж 5 публікацій у фахових виданнях України за спеціальністю «Біологія» та наукометричних базах даних Scopus та Web of Science за останні п'ять років; активізувати міжнародну співпрацю із залученням викладачів до програм академічної мобільності, участі у міжнародних грантах і проєктах, конференціях.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень Е

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Установлені факти і докази свідчать, що ОП узгоджується із якісними характеристиками за підкритеріями 6.2, 6.3, 6.5, 6.6 критерію 6, однак має місце часткова невідповідність за підкритеріями 6.1 та 6.4 внаслідок виявлених недоліків, зокрема, професійна кваліфікація окремих викладачів не в повній мірі підтверджується науковими публікаціями щодо освітніх компонентів, які вони викладають, недостатнє залучення професіоналів-практиків до аудиторних занять. Враховуючи цілісність в оцінюванні ОП за даним критерієм, вважаємо, що освітня програма частково відповідає критерію 6 з недоліками, які можуть бути усунуті протягом року.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Завдяки попередньо представленому відео та онлайн-огляду матеріально-технічної бази, експертна група ознайомила з аудиторіями, лабораторіями ботаніки та зоології, кабінетами хімії, анатомії, фізіології та генетики; методики викладання біології; бібліотекою та читальною залом, комп'ютерним класом, актовим залом та тренажерним залом, їдальнею. Матеріальні цінності лабораторій включають центрифугу, холодильник, термостат, автоклав, цифровий вимірювальний комплекс із набором датчиків, мікроскопи, анатомічні моделі окремих органів, гербарії, колекції комах, гнізд, фіксовані та вологі препарати.. Більшість кабінетів оснащена комп'ютерами, проєкторами або великими моніторами. До послуг студентів Зимовий сад (рослини якого також використовуються

на заняттях з ботаніки), кімната "Матері та дитини" (для дітей здобувачів та працівників закладу). Вхід до корпусів забезпечений термометром та антисептичними засобами. Навчально-методичне забезпечення є в наявності на кафедрах, розміщено у вільному доступі на вебсторінці кафедри природничих дисциплін та у бібліотеці з фондом близько 150 тис. примірників, що у повній мірі забезпечує завдання та ПРН освітньої програми. Як свідчить зустріч зі здобувачами, вони ознайомлені з можливістю використання навчально-методичних матеріалів та задоволені доступом до них.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Академія забезпечує вільний доступ здобувачів та викладачів до інформаційних ресурсів. Як було встановлено, під час зустрічей зі здобувачами та НПП, учасники освітнього процесу мають вільний доступ до бібліотеки, лабораторій, комп'ютерних класів, бездротової мережі інтернет, що здійснюється на безоплатній основі. В Академії створено академічний репозитарій, в якому розміщено наукові та методичні праці викладачів та здобувачів цієї ОП (<https://cutt.ly/vFpJmbl>). Для здобувачів та НПП наявний доступ до наукометричних баз даних Scopus та Web of Science, а також бази даних Science Direct (<https://cutt.ly/8FpH4XI>).

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за ОП. Безпечність освітнього середовища гарантується Статутом Академії, Колективним договором Кодексом безпечного освітнього середовища. Як було встановлено в результаті огляду матеріальної бази, аудиторії, лабораторії, комп'ютерні класи відповідають безпечним нормам освітньої діяльності. У лабораторіях наявні інструкції з техніки безпеки, вогнегасники, аптечки, журнали щодо проходження інструктажів з техніки безпеки. Однак ЕГ зазначає, що розміщення деяких приладів (автоклав) у лабораторії не повністю відповідає їх безпечній експлуатації. В Академії функціонує соціально-психологічна служба, що турбується про психологічний стан здобувачів. У результаті опитування здобувачів цієї ОП було підтверджено, що вони задоволені рівнем безпечності в Академії.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Здобувачам вищої освіти надається різноманітна підтримка завдяки роботі відповідних служб та підрозділів, які функціонують в Академії. Інформаційна, організаційна та консультативна підтримка здобувачів здійснюється через повідомлення на дошці оголошень, сайт Академії та кафедри, на яких є окремі рубрики для здобувачів освіти, безпосереднього спілкування з представниками деканату та кураторами груп. Інформація про освітній процес регулярно оновлюється як на дошці оголошень, так і на сайті кафедри. Передбачено індивідуальні консультації викладачів з освітніх процесів. Як підтвердили зустрічі зі здобувачами і представниками студентського самоврядування, здобувачі мають змогу отримати всю необхідну інформацію у викладачів. Для вирішення конфліктних ситуацій в Академії функціонує телефон довіри та скриньки довіри. Студентська рада і профком активно залучаються до роботи в стипендіальній комісії, Вчених радах Академії та факультету, де долучаються до вирішення соціальних проблем і питань. Здобувачі знають про існування соціально-психологічної та юридичної служб, де вони можуть отримати необхідну консультативну допомогу, хоч безпосередньо туди не зверталися. Профком опікується матеріальною допомогою для тих, хто її потребує. Студенти пільгових категорій отримують соціальну підтримку, їм надаються пільги на проживання в гуртожитку, для підтримки молодих мам функціонує кімната матері і дитини.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

ЗВО звертає достатню увагу на створення умов для здобувачів з особливими освітніми потребами. Приміщення навчального корпусу, де здійснюється освітній процес за ОП, обладнано пандусом для входу, є кнопка виклику, а також адаптовані вбиральні. В Академії розроблено Положення про супровід студентів з особливими освітніми потребами (http://www.hgra.kharkov.com/wp-content/uploads/2019/normativni/pologennya_suprovid.pdf), в якому передбачено право вибору форм навчання (дистанційна, індивідуальна), а також надання додаткової постійної підтримки для реалізації їх права на здобуття освіти. В Академії створено Інформаційно-соціальний центр для осіб з особливими потребами, який сприяє адаптації переміщених осіб, уникненню стресових ситуацій; для здобувачів з малолітніми дітьми створено кімнату матері і дитини. Разом з тим, створення умов для осіб з особливими потребами потребує подальшого удосконалення.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

У ХКГПА існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій. На сайті Академії в рубриці «Моніторинг та врегулювання конфліктів» розміщені Положення, інструкції щодо врегулювання конфліктних ситуацій в освітньому процесі, наведено номер телефону довіри та інформація про скриньку довіри (<http://surl.li/vcio>). В Академії функціонує підрозділ з питань запобігання та виявлення корупції, розроблені заходи щодо запобігання корупційним правопорушенням на 2022 р. (<http://surl.li/sptm>). Опитування студентів, представників студентського самоврядування підтверджує їх обізнаність щодо процедур вирішення конфліктних ситуацій. Здобувачі поінформовані про наявність телефону довіри та скриньки довіри. Члени студентського самоврядування підкреслили свою участь у вирішенні конфліктних ситуацій. У результаті співбесід встановлено, що скарг, пов'язаних з дискримінацією за будь-якою ознакою, сексуальними домаганнями чи корупцією, на даній ОП не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Матеріально-технічні ресурси, навчально-методичне забезпечення ОП є достатніми для досягнення визначених цілей та програмних результатів навчання, Академія забезпечує безоплатний доступ до мережі Інтернет та інформаційних ресурсів, Освітнє середовище є комфортним і безпечним. В Академії створений сприятливий морально-психологічний клімат, функціонують юридична та соціально- психологічна служби. ЗВО створює достатні умови для забезпечення права на освіту осіб з особливими потребами, працює кімната матері і дитини.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Експертна група рекомендує: продовжити роботу з розширення та наповнення матеріально-технічних ресурсів; розмістити науково-дослідну лабораторію в пристосованому приміщенні з дотриманням вимог щодо безпечної експлуатації приладів; активізувати опитування здобувачів щодо визначення рівня задоволеності інформаційною та соціальною політикою.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Враховуючи відповідність ОП підкритеріям 7.2-7.6 ЕГ вважає за доцільне оцінити ОП за Критерієм 7 на рівні В, проте зазначає на необхідності більш жорсткого дотримання правил техніки експлуатації приладів.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Згідно з інформацією, наведеною на сайті закладу, процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП регулюються Положенням про розроблення та оформлення освітньо-професійної програми (<https://cutt.ly/cUSLntz>); Положенням про організацію освітнього процесу в КЗ «ХГПА» (<https://cutt.ly/gUDFOI9>); Положенням про моніторинг якості освітнього процесу та ОП (<https://cutt.ly/9USXo3J>); Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти (<https://cutt.ly/qUSCWoB>); Положенням про Підрозділ із забезпечення якості освіти в КЗ «ХГПА» (<https://cutt.ly/EUKjzw>); Положенням про проведення ректорських контрольних робіт (<https://cutt.ly/lUDF3gH>). Під час проведення зустрічей з фокус-групами було встановлено, що перший варіант програми був сформований у 2018 році, зміни до ОП вносилися постійно, у 2021 році було проведено оновлення відповідно до рекомендацій і зауваженьстейкхолдерів. У 2021 році проєкт ОП

розміщений для громадського обговорення з подальшим врахуванням рекомендацій. Протокол обговорення проекту ОП та протокол схвалення ОП на засіданні кафедри представлено на сайті кафедри природничих дисциплін (<http://surl.li/bkuqx>). Оновлена ОП схвалена 25.05.21р. на засіданні кафедри (<http://surl.li/bgjgm>), схвалена Вченою радою психолого-педагогічного факультету 11.06.21р. і затверджена Вченою радою академії 14.06.21 (<http://surl.li/bfxas>).

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Здобувачі вищої освіти залучені до процесу щорічного перегляду ОП, вони мають можливість вільно ознайомитись із ОП у відкритому доступі, висловлювати свої думки та пропозиції щодо ОП і брати участь в загальноакадемічному (<https://cutt.ly/oOo4vLy>) та локальному моніторингу (<https://cutt.ly/COo4Ux3>). Перегляд ОП відбувається кожного року під час розширеного засідання кафедри, на яке запрошуються здобувачі освіти, члени студентського самоврядування та інші зацікавлені особи студентської спільноти. Результати обговорення ОП на засіданнях зафіксовані у протоколах та враховані під час оновлення ОП (<https://cutt.ly/TOo9KTW>). Зокрема, у 2020-2021 навчальному році з ініціативи здобувачів освіти до переліку вибіркових ОК було внесено курси: «Образотворче мистецтво. Малювання біологічних об'єктів», «ДНК-технології та біобезпека», «Соціальна поведінка тварин». Здобувачі можуть вносити свої пропозиції через «скриньку довіри», яка функціонує цілодобово у холі 1 корпусу академії або телефоном довіри (057)-732-54-52 по буднях з 10:00 до 16:00 (<https://cutt.ly/wOyvMp5>) або надсилати їх на електронну пошту кафедри. Також, як з'ясувалось під час зустрічей зі здобувачами та представниками студентського самоврядування, вони обговорюють із гарантом та викладачами випускової кафедри свої бачення ОП. Здобувачі освіти можуть впливати на стан ОП та процедури забезпечення якості через органи студентського самоврядування. Діяльність студентського самоврядування Академії регламентується ЗУ «Про вищу освіту», Статутом КЗ «ХГПА» (<https://cutt.ly/9UDGmpt>), Положенням про студентське самоврядування, згідно з яким забезпечується захист прав та інтересів здобувачів освіти та їх участь в управлінні ЗВО (<https://cutt.ly/xUS8rEL>). Так, до повноважень Студентської ради належить участь у забезпеченні якості освітнього процесу, допомога адміністрації в організації освітнього процесу, вдосконалення навчальних планів, програм, практичної підготовки студентів. Питання забезпечення якості обговорюються на засіданнях Студентської ради академії. Здобувачі освіти є членами вченої ради Академії (12%) і факультету (М.Синяєва, К.Дерюшева, С.Чорна, Р.Русанова), рішеннями яких затверджується зміни до ОП. Окрім того, представники студентського самоврядування запрошуються на засідання кафедр, де порушуються питання забезпечення якості освіти, а також залучаються до процедури перегляду ОП.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

У результаті спілкування експертів з роботодавцями встановлено, що роботодавці беруть безпосередню участь в обговоренні ОП. Відповідно до Положення про стейкхолдерів ОП (<https://cutt.ly/5US748s>) роботодавці активно залучаються до процедур розробки, моніторингу, обговорення, модернізації ОП. На підтвердження цього експертам було запропоновано ознайомитись з рецензіями-відгуками на ОП (<https://cutt.ly/XOhOed9>). Також було надано інформацію щодо врахування пропозицій стейкхолдерів. Зокрема, Л.Броннікова запропонувала розширити можливості лабораторних досліджень. Пропозицію враховано: започатковано створення науково-дослідної лабораторії, що дало можливість затвердити три теми НДДКР (<https://cutt.ly/dOoGAuc>). О. Нікольченко запропонувала проходження науково-дослідної практики у лабораторії морфології сполучної тканини, відділах лабораторної діагностики та імунології, трансплантології та експериментального моделювання з експериментально-біологічною клінікою. І. Корх запропонував проходження науково-дослідної практики не тільки на базі Харківського відділу Інституту тваринництва, а й в обласних відділах НДУ. Пропозиції роботодавця було враховано: укладено договори про співпрацю з НДУ (Пр. № 10 від 23.04.21). Вплив роботодавців на якість ОП здійснюється також через анкетування (<https://cutt.ly/WOt4wdk>) та участь у розширених засіданнях кафедри. Ефективний взаємодії з роботодавцями сприяє вебсторінка на сайті кафедри «Для роботодавців і партнерів» (<https://cutt.ly/BUKWVKL>).

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

За даною ОП випуску ще не було. Проте стратегії супроводу працевлаштування та моніторингу фахової реалізації випускників розробляються вже сьогодні. В Академії функціонує Підрозділ сприяння працевлаштуванню випускників, діяльність якого регламентується Положенням (<https://cutt.ly/rOt4mss>). Одним із аспектів діяльності ХГПА є інформування здобувачів про вакантні місця на підприємствах/установах/організаціях, що відповідають їх фаховій підготовці, механізми пошуку роботи, особливості працевлаштування, ситуацію на ринку праці. Здобувачі ОП були учасниками тренінгу «Як молодому спеціалісту отримати першу роботу?» (за участі спеціаліста з управління персоналом) (2020р.) (<https://cutt.ly/oUKOL7>), онлайн-квесту з безпечного працевлаштування (2021р.) (<https://cutt.ly/dUKOVHj>). На сьогодні працевлаштовані за фахом: А.Сумцова, М.Нестерцова, Я.Горбатюк, М.Синяєва, К.Лисицька.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Внутрішнє забезпечення якості освіти регламентується Положенням (<https://cutt.ly/qUSCWoB>), яким передбачено реагування на виявлені недоліки у ОП та /або освітній діяльності. Локальний моніторинг ОП здійснюють члени робочої групи програми, підрозділ забезпечення якості освіти академії (<https://cutt.ly/sj12uo0>) із урахуванням пропозицій профільних кафедр, структурних підрозділів, рекомендацій роботодавців і здобувачів вищої освіти. Шляхи подолання недоліків обговорюються на засіданнях кафедри, Вченої ради факультету, Вченої ради академії. Так, під час внутрішнього моніторингу сайту кафедри з метою підвищення результативності навігації та оперативності взаємодії було запропоновано структурувати цей сайт та зокрема додати вкладку «Для роботодавців та партнерів» (<https://cutt.ly/XOybnfA>). Для зміцнення науково-педагогічного потенціалу було залучено до її складу за основним місцем роботи О.Філатову, к.б.н. (06.03.01 – лісові культури, селекція, насінництво, озеленення населених місць), доцента кафедри ботаніки та екології рослин (1993 р.); В.Москальова, аспіранта ХНУ ім. В. Н. Каразіна (091 Біологія, з 2019 р.); за сумісництвом О.Твердохліб, к.б.н. (03.00.15 Генетика), старшого наукового співробітника (2006 р.).

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Акредитація освітньої програми проводиться вперше. Але були враховані зауваження акредитацій інших ОП. Було вжито таких заходів: створено Відділ міжнародних зв'язків та академічної мобільності (<https://cutt.ly/pUDOHRO>); Підрозділ із забезпечення якості освіти (<https://cutt.ly/wOybDFY>); Лабораторію психологічного благополуччя особистості (<https://cutt.ly/rUDOWZs>); електронний репозитарій в бібліотеці ЗВО (<https://cutt.ly/rOyb2tf>). Відповідальними за внутрішню систему забезпечення якості освіти призначено членів Підрозділу із забезпечення якості освіти (<https://cutt.ly/gUDSoqS>). Розроблено Положення про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті (<https://cutt.ly/sUDogZZ>).

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Учасники академічної спільноти змістовно залучені до процедур внутрішнього забезпечення якості ОП. Рекомендації викладачів, здобувачів, представників структурних підрозділів обговорюються й беруться до уваги. Залученість академічної спільноти до моніторингу всіх аспектів реалізації ОП уможливорюється завдяки функціонуванню сайту кафедри природничих дисциплін (<https://cutt.ly/gUK8kU5>). Необхідним складником моніторингу якості освіти є опитування. Робоча група заохочує представників структурних підрозділів, здобувачів освіти, викладачів до укладання анкет та анкетування (<https://cutt.ly/iOynC6S>). Представники студентського самоврядування є постійними членами Вченої ради факультету, Вченої ради академії. Академічна спільнота сама виступає чинником підвищення якості освіти шляхом постійного професійного самовдосконалення. Процес професійного саморозвитку викладачів та здобувачів позначається на якості навчальних занять і об'єктивується у вигляді наукових публікацій, методичних посібників, сертифікатів. В Академії розроблені Положення про моніторинг якості освітнього процесу та ОП (<https://cutt.ly/gUSXo3J>); Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти (<https://cutt.ly/qUSCWoB>) та функціонує Підрозділ із забезпечення якості освіти в КЗ «ХГПА» (<https://cutt.ly/EUKjzw>). Експертною групою було встановлено, що ЗВО відкритий до рекомендацій і пропозицій щодо покращення змісту ОП.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Роботодавці, науково-педагогічні працівники та здобувачі залучаються до процедур забезпечення якості ОП, їх пропозиції та зауваження враховуються при перегляді програми. ЗВО враховує усі зауваження, які висловлюються при акредитації інших ОП закладу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

На думку експертної групи для покращення внутрішнього забезпечення якості ОП потрібно активізувати роботу створеного підрозділу із забезпечення якості освіти.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Внутрішня система забезпечення якості освіти знаходиться на досить високому рівні. Недоліки є несуттєвими та не створюють перешкод щодо реалізації ОП у даному закладі вищої освіти, підкритерії 8.1-8.5 цілком відповідають вимогам для присвоєння рівня В, що й дозволяє оцінити ступінь відповідності ОП за Критерієм 8 на рівні В.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Основними документами, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу у ХКГПА є Статут Академії (<http://www.hgpa.kharkov.com/wp-content/uploads/2019/normatyvni/statut.pdf>), Правила внутрішнього розпорядку для працівників Академії (http://www.hgpa.kharkov.com/wp-content/uploads/2019/normatyvni/pravila_rozporjadok.pdf), Кодекс академічної доброчесності (http://www.hgpa.kharkov.com/wp-content/uploads/2019/normatyvni/kodeks_acad.pdf). Учасники освітнього процесу поінформовані про свої права та обов'язки, підтвердили доступність документів на сайті ЗВО. Експертною групою встановлено, що права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу дотримуються під час реалізації ОП.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

На вебсайті кафедри природничих дисциплін ХКГПА розміщені проекти ОП 091 Біологія 2018 - 2021 років набору (<http://surl.li/bmiav>). На сайті є також рубрика «Зворотній зв'язок», однак жодних дописів там не виявлено.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

ЕГ констатує, що на сайті оприлюднено освітні програми Біологія 2018 – 2021 років. У них представлені цілі, компетентності, результати навчання, перелік освітніх компонентів та форми атестації здобувачів (<http://surl.li/bsphz>).

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Усі правила та процедури, що регулюють права і обов'язки учасників освітнього процесу, є доступними, зрозумілими і чіткими. Проекти та ОП оприлюднені на сайті.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Експертна група рекомендує активізувати обговорення проекту ОП, розширивши інформування стейкхолдерів щодо можливості внесення своїх зауважень та пропозицій у рубриці «Зворотній зв'язок».

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Зважаючи на сильні сторони та рекомендації, ЕГ дійшла висновку, що ОП Біологія першого рівня вищої освіти відповідає рівню В по кожному з підкритеріїв Критерію 9.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	E
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	E
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **умовна (відкладена) акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Монастирська Світлана Семенівна

Члени експертної групи

Бойка Олена Анатоліївна

Прінько Іван Денисович